

Силабус освітнього компонента Програма практики

НАУКОВА ПРАКТИКА

Шифр та назва спеціальності
В 10 – Філософія

Освітня програма
Філософія

Рівень освіти
Доктор філософії

Семестр
6

Інститут
ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Кафедра
Філософії (307)

Тип освітнього компонента
Обов'язкова. Практична підготовка

Мова викладання
Українська

Розробники

Тарароєв Яків Володимирович

yakiv.tararoiiev@khpi.edu.ua

Доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії НТУ «ХПІ».

Досвід роботи – 24 роки. Автор понад 70 наукових та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисциплін: «Онтологічні та гносеологічні концепції у сучасній філософії», «Філософські проблеми сучасного наукового пізнання».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Городиська Ольга Миколаївна

olha.horodyska@khpi.edu.ua

Кандидат філософських наук, доцент, завідувачка кафедри філософії НТУ «ХПІ».

Досвід роботи – 24 роки. Автор понад 80 наукових, науково-популярних та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисциплін: «Філософія» (українською/англійською мовами), «Філософсько-антропологічний дискурс сучасності», «Базові концепції в історії філософської думки».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Наукова практика є складовою професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності докторів філософії у вищій школі. Практика включає ознайомлення з науковою роботою викладачів кафедри, організацію відповідного наукового процесу студентів, науково-методичну роботу за дисципліною, одержання навичок наукової діяльності викладача, організацію науково-дослідної та науково-пошукової роботи, роботи в науково-технічній бібліотеці НТУ «ХПІ» та інших наукових бібліотеках, сайтах відкритих електронних бібліотек. Наукова практика відіграє системоутворюючу роль, дозволяє засвоїти, виявити та передати одержані знання з філософських дисциплін, методів науково-дослідної та науково-пошукової, комунікаційної роботи. Наукова практика передбачає безперервність та послідовність її проведення в умовах очного та дистанційного навчання для інтенсивного формування достатнього рівня практичних компетентностей наукового та науково-педагогічного працівника.

Мета та завдання

Мета практики: формування та оволодіння аспірантами основами наукової діяльності та відповідної системи компетентностей майбутніх науково-педагогічних працівників, здатних здійснювати аналітичне осмислення стану та перспектив розвитку сфери філософської освіти, вміння створювати та впроваджувати новий зміст наукового пошуку та комунікації у науковій спільноті та новітні методики (технології) вивчення філософії та оволодіння здобувачами вищої освіти рівня доктор філософії здатністю розв'язувати комплексні наукові проблеми в своїй галузі, здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань, наукових принципів, а також практичне впровадження отриманих результатів.

Завдання практики:

- ✓ ознайомлення зі структурою, науковою проблематикою та результатами наукової роботи академічних і навчальних закладів та їх провідних спеціалістів щодо обраного напрямку досліджень;
- ✓ вивчення теоретичних класичних джерел за обраною науковою проблемою, пов'язаною зі спеціалізацією кафедри філософії та відповідно до наукової проблеми дослідження щодо майбутньої роботи відповідно до рівня здобувача наукового ступеня доктора філософії;
- ✓ визначення аспірантом стану розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та іноземній літературі;
- ✓ визначення структури та основних завдань наукового дослідження відповідно до рівня здобувача наукового ступеня доктора філософії;
- ✓ оволодіння методикою обробки та аналізу отриманих даних;
- ✓ апробація основних теоретичних та практичних рекомендацій науково-пошукової роботи аспіранта (у формі виступів на конференціях, семінарах, написанні наукових статей тощо);
- ✓ зосередження на тематиці наукових пошуків аспіранта, що передбачає можливість використання нових методів та отримання необхідних результатів для подальших досліджень;
- ✓ отримання досвіду наукової роботи в умовах вищої школи;
- ✓ формування в аспірантів уявлень про пошуково-наукову та видавничу діяльність;
- ✓ вивчення методів та нових технологій наукової діяльності та роботи з новими технологіями та електронними базами даних у сучасній науковій спільноті;
- ✓ створення навичок щодо питань конвенцій та комунікації у науці, науковій спільноті.

У результаті наукової практики доктор філософії повинен

Знати:

- ✓ правові та нормативні основи функціонування системи наукової діяльності;
- ✓ сучасні досягнення та тенденції розвитку наукового напрямку відповідного структурного підрозділу, де здійснюється практика;

- ✓ основи культури наукової комунікації, збереження авторських прав та патентів, майстерності, сучасні науково-дослідні технології.

Вміти:

- ✓ вільно презентувати результати сучасних наукових досягнень, концепцій тощо та обговорювати їх з фахівцями і нефахівцями;
- ✓ кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях;
- ✓ планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження зі спеціальності та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів;
- ✓ глибоко розуміти загальні принципи та методи спеціальності, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях;
- ✓ аналізувати труднощі, що виникають під час наукової діяльності, вирішувати та попереджати їх.

Володіти:

- ✓ здатністю виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у спеціальності;
- ✓ здатністю вирішувати проблеми в науковій сфері, оцінювати та забезпечувати якість досліджень, що виконуються;
- ✓ методикою та технологіями проведення різних видів науково-дослідних робіт;
- ✓ правилами комунікації у науковій спільноті, правилами використання наукових текстів, методів, гіпотез, тощо;
- ✓ основами організації процесу подальшого вдосконалення наукової праці;
- ✓ знаннями про нормативну базу оформлення результатів наукових пошуків та розробок.

Формат занять

Самостійна робота. Підсумковий контроль – диференційований залік.

Компетентності

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК4. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК5. Здатність розв'язувати комплексні проблеми філософії на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

СК1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у філософії та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з філософії та суміжних галузей.

СК3. Здатність застосовувати методи філософського і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

СК4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

СК5. Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері філософії, оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку філософії.

СК6. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері філософії, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

Результати навчання

РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з філософії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з філософії, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми філософії державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

PH3. Ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання основних положень теоретичної і практичної філософії, історії світової та вітчизняної філософської думки, а також основних напрямів та провідних тенденцій у сучасній світовій філософії.

PH4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів.

PH5. Планувати і виконувати теоретичні дослідження з філософії та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

PH6. Глибоко розуміти загальні принципи та методи філософських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері філософії та у викладацькій практиці.

PH7. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

PH8. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проекти, які дають можливість створити нове цілісне знання та професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми філософії з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

PH9. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері філософії, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

Обсяг освітнього компонента

Загальний обсяг дисципліни 90 год. (3 кредити ECTS): самостійна робота – 90 годин.

Тривалість практики

Тривалість практики – 10 тижнів.

Передумови освітнього компонента (пререквізити)

«Онтологічні та гносеологічні концепції у сучасній філософії», «Організація науково-дослідної та інноваційної діяльності», «Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі», «Теорії раціоналізму: науково-філософські та педагогічні методології», «Філософсько-антропологічний дискурс сучасності», «Філософський аналіз сучасного суспільства», а також низка вибіркових дисциплін.

Особливості освітнього компонента, методи та технології навчання

Організатором практики є кафедра філософії, яка здійснює підготовку доктора філософії за спеціальністю «В 10 – Філософія».

Аспіранти можуть самостійно, за погодженням з кафедрою філософії обирати місце для проходження наукової практики, в тому числі базою практики може бути Університет (за домовленістю з будь-якою кафедрою).

Зміна в змісті або часі наукової практики може відбутися лише з аргументованих та поважних причин. Рішення про можливість змін щодо практики приймається на засіданні кафедри за умови узгодження із завідувачем кафедри.

Програма практики розробляється керівником і аспірантом та затверджується на засіданні кафедри. Загальне керівництво та контроль за проходженням практики аспірантів покладається на завідувача кафедри. Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням плану практики аспіранта здійснює науковий керівник.

Науковий керівник аспіранта:

- ✓ узгоджує план практики (сторінка G2 Наукова (або виробнича) практика) та її календарні строки із завідувачем кафедри філософії;

- ✓ формулює задачі до самостійної роботи аспірантів на період практики, надає консультації;
- ✓ проводить необхідні організаційні заходи стосовно виконання програми практики та надає аспіранту допомогу, що пов'язана з проходженням практики та оформлення звіту;
- ✓ готує відгук про проходження здобувачем наукової практики.

На початку практики аспірант:

- ✓ знайомиться з режимом роботи, умовами проведення наукових досліджень і розробок, матеріальною базою, керівником практики від місця проходження практики, основними правилами техніки безпеки і пожежної безпеки.
- ✓ після узгоджує план практики і складає графік проходження практики, який узгоджує з науковим керівником

Науково-дослідна складова практики аспіранта повинна включати:

- ✓ засвоєння методик виконання наукових досліджень;
- ✓ виконання оригінального дослідження за темою наукового дослідження аспіранта;
- ✓ підготовку, представлення та обговорення результатів наукових досліджень: участь у наукових конференціях, семінарах, підготовка до друку наукових публікацій за темою наукового дослідження аспіранта тощо;
- ✓ участь аспірантів у науково-дослідницькій діяльності за місцем проходження практики;
- ✓ складання звіту з практики.

За результатами проходження практики аспірант надає кафедрі такі звітні документи:

- ✓ лист з індивідуального плану аспіранта (сторінка G2 Наукова (або виробнича) практика);
- ✓ звіт про проходження наукової практики;
- ✓ відгук про проходження наукової практики.

Аспірант, відсторонений від практики або робота якого була визнана незадовільною, вважається особою, що не виконала індивідуальний план.

Література та навчальні матеріали

1. Положення про аспірантуру, прийняте 04.12.2023 р номер № 458 Од https://drive.google.com/file/d/1GQXsfcP02WVERy2j6VQHjyhNh_xPsZgl/view
2. Положення про підготовку здобувачів вищої освіти доктора філософії в аспірантурі, прийняте 04.12.2023 р номер № 458 Од https://drive.google.com/file/d/1TP1zmObzR1pymt-YjIT_alsOF8uloLW_/view
3. Положення про наукову (виробничу) практику аспірантів, прийняте 30.01.2021 р <https://drive.google.com/file/d/1qjpBHsXhwiDujvEjUselvDXhFepK7KHf/view>
4. Закон України «Про освіту». Відомості Верховної ради України. 2019. №2657-VIII. 2661 –VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
5. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
6. Про Національну доктрину розвитку освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>
6. Етичний кодекс ученого України. Документ v0002550-09 від 15.04.2009. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>
7. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр. / заг. ред.: Н. Г. Сорокіна та ін. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
8. Основи наукових досліджень / Романовський О. Г., Черкашин А. І., Грень Л. М., Резнік С.М. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2022. 150 с.
9. Філософські проблеми сучасного наукового пізнання: підручник для студентів-магістрів усіх спеціальностей і форм навчання / Я.В. Тарароєв; О.О. Дольська; Т.М. Дишкант та ін. Харків: Видавець Іванченко І.С., 2023. 550с.
10. Освітньо-педагогічні напрями в сучасній західноєвропейській філософії: навч.-метод. посіб. / О.О. Дольська, О.А. Гончаренко, О.М. Городиська. Харків: Видавець Іванченка І.С., 2023. 225 с.
11. Філософія: терміни і поняття: Навч. енциклопедичний словник / Під редакцією В.Л. Петрушенка. – Львів, 2020.
12. Gabovich O., Kuznetsov V. Overview of Modern Philosophy of Science (art. 1): philosophical issues of natural sciences. Filososfska Dumka. 2022. № 1. P. 115–133 <https://doi.org/10.15407/fd2022.01.115>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності здобувача та розподіл балів

По закінченні практики здобувачі звітують про виконання програми наукової практики.

Звіт із практики здобувач вищої освіти представляє до комісії, до складу якої входять гарант ОНП, керівник практики, наукові керівники аспірантів. Диференційований залік за результатами проходження практики виставляється на підставі таких даних:

- оцінки результатів роботи, наданої в характеристиці керівника практики;
- презентації здобувачами результатів проходження практики під час звіту;
- відповідей на запитання членів комісії із прийому заліку за практику.

Здобувача вищої освіти, який не з'явився на практику без поважної причини, вважають таким, що одержав оцінку «незадовільно» та відраховують з Університету.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B
75-81	Добре	C
64-74	Задовільно	D
60-63	Задовільно	E
35-59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1-34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Розподіл балів для оцінювання наукової практики здобувача:

№ п/п	Завдання, виконані аспірантами	Бали
1	Засвоєння методик виконання наукових досліджень	25
2.	Виконання оригінального дослідження за темою наукового дослідження аспіранта	25
3.	Підготовка, представлення та обговорення результатів наукових досліджень: участь у наукових конференціях, семінарах, підготовка до друку наукових публікацій за темою наукового дослідження аспіранта	25
4.	Участь аспірантів у науково-дослідницькій діяльності за місцем проходження практики	25
Загальна кількість балів		100

Норми академічної етики і доброчесності

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність, в тому числі під час відвідування бази практики. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, керівником практики, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Завідувачка кафедри

Ольга ГОРОДИСЬКА

Гарант ОП

Яків ТАРАРОЄВ